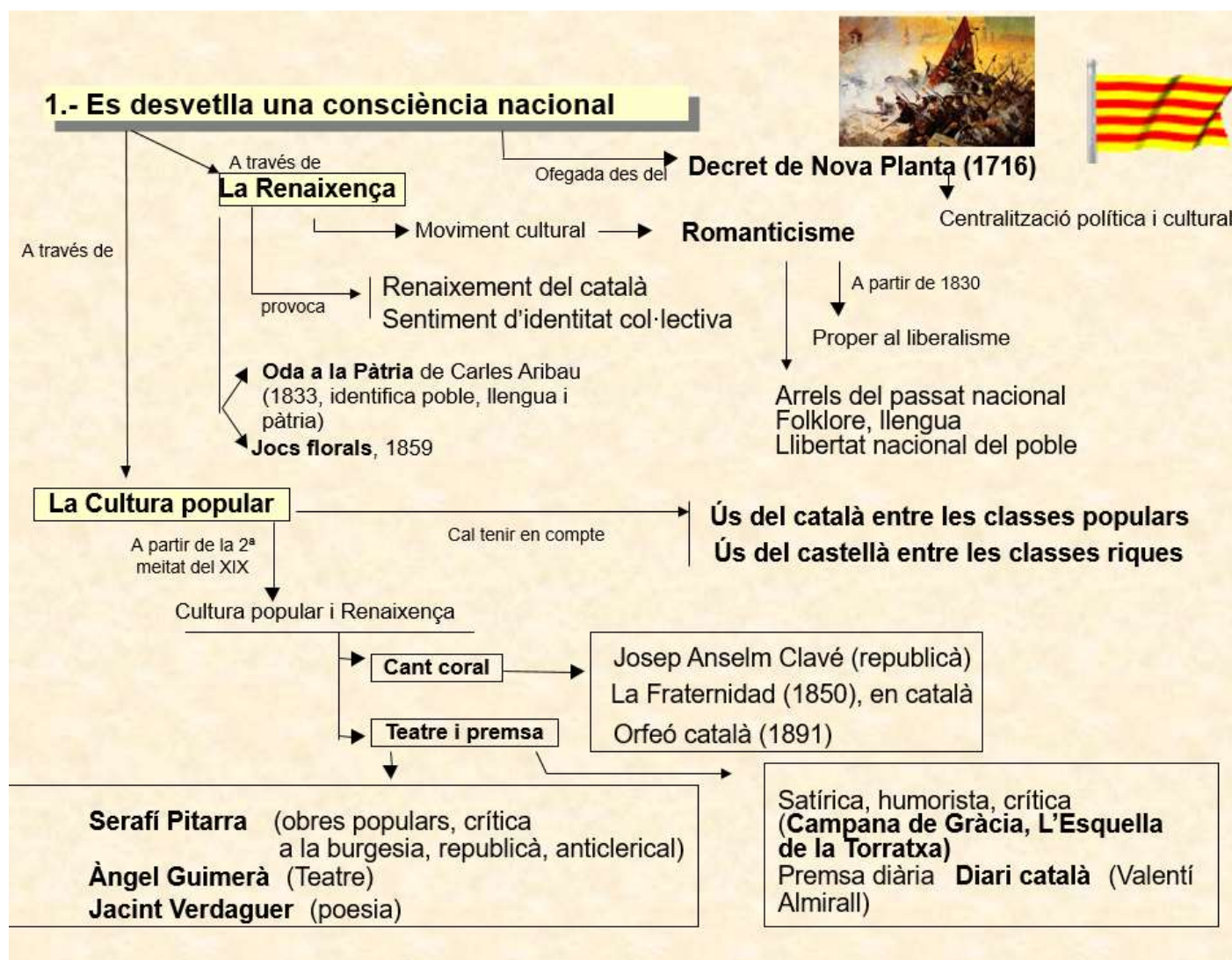
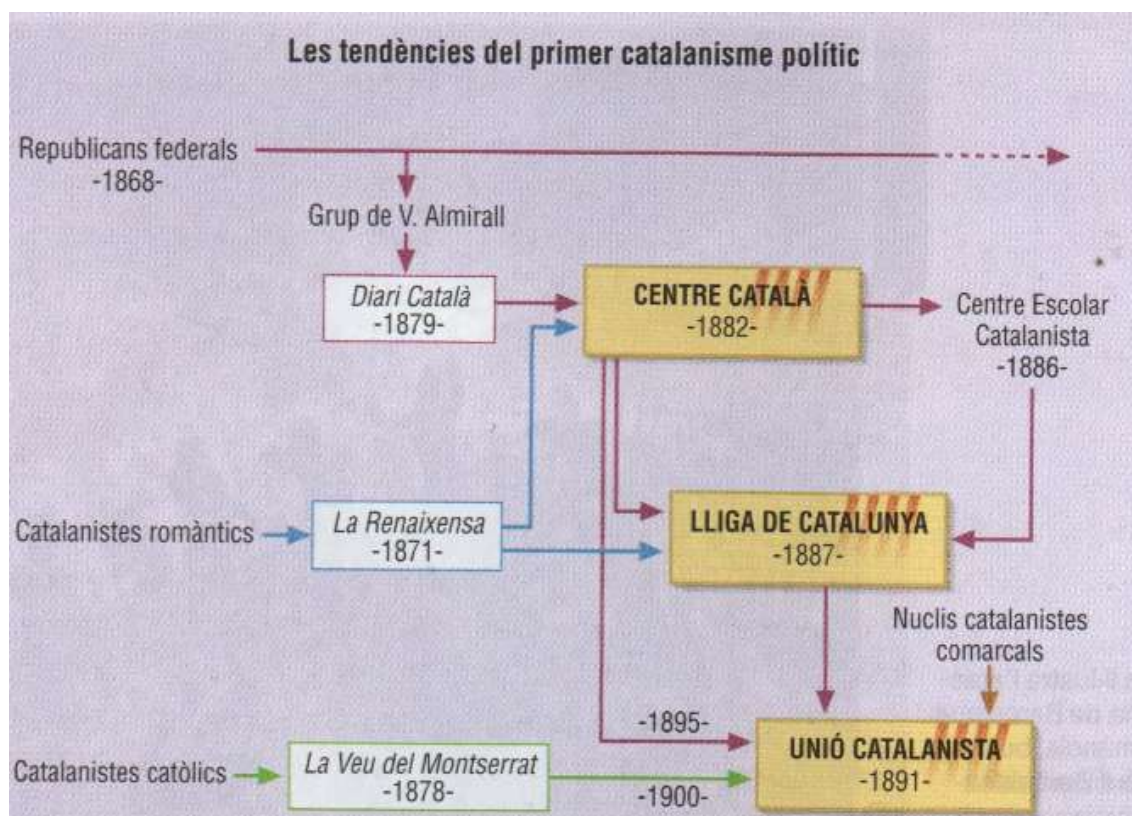

ELS ORIGENS DEL CATALANISME POLÍTIC:

- Introducció La Renaixença.

Les bases del Romanticisme: Les bases ideològiques del **Romanticisme** que incidiren profundament en els representants de la **Renaixença** foren: la valoració de l'**individualisme**; l'exaltació de la **llibertat** política i nacional dels **pobles**, que com a individus col·lectius estan dotats de **peculiaritats** i diferències; la valoració del **patrimoni** popular i **folklòric** i, sobretot, de la **llengua**, com a elements diferencials d'una **nació**, i la recerca en el **passat** de les arrels nacionals, que s'idealitzen.

- Factors que van conduir a l'aparició del catalanisme:
 - *La renaixença i les realitats econòmiques (indústria) i socials diferenciades.
 - *Política proteccionista: defensa, mitjançant aranzels, del producte català davant del britànic. Els burgesos espanyols volien abolir aquesta mesura pels seus interessos als camps. (lliurecanvisme)
 - *Actituds polítiques pròpies de Catalunya: carlisme i liberalisme democràtic dels federals van criticar el caràcter fortament centralista i unitari de l'Estat.
- **Opcions ideològiques del primer catalanisme:**

*Parteix de grups minoritaris de caràcter intel·lectual i professional, classes mitjanes (escriptors, metges, arquitectes, advocats etc.) Poc suport de grans propietaris i classe obrera. No serà fins els s XX que es convertirà en un moviment de masses.

***Tres sectors** ben diferenciats que formulen la ideologia del catalanisme: El republicanisme federal, el tradicionalisme catòlic i el catalanisme romàntic.

1. Fracàs del republicanisme federal durant la primera república - debat intern – Valentí Almirall abandona el Partit Federal i es postula cap al catalanisme.

“Catalunya havia de tenir un estat propi no solament perquè el federalisme fos, en abstracte, el millor sistema de govern sinó perquè Catalunya era una realitat històrica. Llibre de Valentí Almirall; *Lo catalanisme* (1886)

2. El canonge Jaume Collell, el poeta Jacint Verdaguer i el bisbe Josep Torras i Bages seran els impulsors del catalanisme unit al catolicisme (Catalunya serà cristiana o no serà)

La tradició catalana (1892)

3. Tercer sector; nascut l'escalf dels Jocs Florals, liderat pel poeta Àngel Guimerà, eren un grup d'intel·lectuals i escriptors que s'aixoplugaven en el periòdic *La Renaixensa*. Van jugar un paper clau com a enllaç entre el catalanisme laic i democràtic d'Almirall i el catòlic i tradicionalista de Torras i Bages.

El fracàs de l'experiència de la Primera República va obligar els republicans federals a iniciar un amarg debat intern. Valentí Almirall es va separar del Partit Federal i va reconduir el federalisme cap a uns postulats pròpiament catalanistes.

1878: Valentí Almirall va identificar la reivindicació d'un Estat català més enllà d'un enfocament federalista com el que feia Pi i Maragall. Afegia, doncs, una exigència pròpia de la realitat nacional de Catalunya.

En el seu llibre *Lo catalanisme* (1886) defensa un catalanisme de caràcter democràtic, Almirall, a més, va fundar el **primer diari en llengua catalana**: el *Diari Català* (1879-1881).

Si Almirall era l'esquerra del naixement catalanisme, el tradicionalisme catòlic va constituir la seva dreta. Amb la **Restauració** alguns sectors eclesiàstics van evolucionar des del carlisme cap al catalanisme. El canonge **Jaume Collell**, el poeta **Jacint Verdaguer** i sobretot el futur bisbe de Vic **Josep Torras i Bages** van considerar indestruïble el catalanisme i el catolicisme. Lema: Catalunya serà cristiana o no serà. Aquestes idees van ser desenvolupades per Torras i Bages a l'obra *La tradició catalana* (1892) i va tenir una gran difusió a través de la revista vigatana *La Veu de Montserrat* (1878)

El tercer sector era format per un grup d'intel·lectuals i escriptors que s'aixoplugaven al voltant del periòdic *La Renaixensa*. Aquest nucli havia nascut a l'escalf dels Jocs Florals, el seu líder **Àngel Guimerà** es caracteritzava per la seva **radicalitat** en els seus plantejaments catalanistes fins al punt de ser gairebé independentistes. **Rebutjaven participar en la política de la Restauració**. Fins a un cert punt van representar un **paper de pont** entre el **catalanisme laic i democràtic d'Almirall i el catòlic i tradicionalista de Torras i Bages**.

La consolidació del catalanisme

Valentí Almirall va aconseguir reunir la major part dels diversos sectors del catalanisme polític en el **Primer Congrés Catalanista** (1880) i en el Segon Congrés Catalanista (1883). Entre els assistents a aquest congressos hi predominaven els intel·lectuals, els professionals liberals i els comerciants. Uns acords van permetre fundar el **Centre Català** (1882) al principi no era ben bé un partit polític sinó una associació de caràcter polític del catalanisme.

El **Centre Català** va dur a terme una gran campanya de propaganda catalanista arreu de Catalunya, va promoure actes en defensa del proteccionisme econòmic i fins i tot va presentar una candidatura a les eleccions generals de 1886 que fracassà. En algunes localitats els catalanistes van aconseguir els primers regidors.

La primera gran acció del catalanisme va ser la presentació del **Memorial de Greuges** al rei **Alfons XII** (1885), el document redactat per Almirall en llengua castellana expressava el descontentament de la societat catalana **pel menysteniment que sofria la llengua catalana** per part de l'Estat (el català tenia un ús exclusivament privat i no s'ensenyava a l'escola), es posicionava a favor del **proteccionisme econòmic** i defensava el **manteniment del dret civil català**.

Aquesta acció, en la qual per primer cop participaven industrials, pot ser considerada el **primer acte oficial del catalanisme**. Va posar en evidència el poc arrelament que el sistema de la Restauració tenia a Catalunya.

El **Centre Català** va experimentar un gran **creixement de socis**. Però al mateix temps era evident que les diferents tendències generaven tensions i discrepàncies dins del Centre Català. Les **tensions entre Almirall i el grup de La Renaixensa** van portar finalment a aquest grup a separar-se del Centre i formar una **nova associació: la Lliga de Catalunya** (1887).

La Lliga de Catalunya era de caràcter més conservador i nacionalment més radical. L'any 1888 aprofitant la vinguda de la reina regent a Barcelona que presidí els Jocs Florals, els catalanistes van aprofitar per presentar un document, el **Missatge de la Reina Regent**. En el qual reivindicaven la manera explícita l'autonomia política per a Catalunya.

El 1889 la Lliga de Catalunya va dur a terme una campanya intensa arreu de les terres catalanes en defensa del dret civil català, va ser un èxit i el dret es va mantenir.

La Unió catalanista i les Bases de Manresa.

La Lliga de Catalunya va inspirar la constitució de la **Unió Catalanista** (1891) que era una mena de federació d'entitats catalanistes de tota classe d'arreu de Catalunya.

El març de 1892 la Unió Catalanista va celebrar a Manresa una assemblea d'on va sorgir un document clau en la història de Catalunya: les *Bases per a la Constitució Regional Catalana* (**Les Bases de Manresa**)

Les Bases de Manresa

- Inclouïa elements federalistes i tradicionalistes.
- Proclamava la sobirania de Catalunya.
- Defensava el dret de disposar d'unes corts pròpies amb plena capacitat legislativa.
- Instituí el català com a única llengua oficial.
- Dotava a Catalunya de totes les competències en ensenyament i justícia.
- Derogava el servei militar obligatori.
- Posava l'ordre públic sota control d'una policia autonòmica.
- Catalunya disposaria d'una moneda pròpia.

Les Bases de Manresa van ser durant alguns anys el programa d'autogovern del catalanisme i va definir una via no independentista cap a la sobirania nacional de Catalunya.

En esclatar la guerra de Cuba l'actuació de la Unió Catalanista va ser cada cop més intensa. Van ser partidaris d'atorgar a l'illa l'autonomia com a únic camí per a què continués formant part d'Espanya, al mateix temps van alertar de les nefastes conseqüències que tindria una guerra amb els EE.UU.

1897 Missatge a Creta, els catalanistes es solidaritzaven amb el poble cretenc, aleshores en guerra amb Turquia, i establien un paral·lelisme entre Catalunya i Creta.

La presència pública del catalanisme.

En pocs anys el catalanisme havia experimentat un gran creixement i difusió tant pel territori com per les diferents classes socials. La presència obrera del catalanisme es va consolidar el 1903 amb el CADCI Centre Autonomista de Dependents del Comerç i de la Indústria.

També es va estendre per entitats, agrupacions, etc. A més alguns sectors de la burgesia que fins aleshores havien estat completament allunyats del catalanisme, van començar a veure els efectes positius i modernitzadors que podia tenir un poder autònom per a Catalunya.

Àngel Guimerà va assolir la presidència de l'Ateneu de Barcelona i es va estrenar amb un discurs clarament a favor de la llengua catalana. D'altra banda el bisbe de Barcelona Josep Morgades (1900) exigia l'ús del català en la catequesi i en la vida pastoral.

1885 El Memorial de Greuges

"Memoria en defensa de los intereses materiales y morales de Cataluña"

Text del document

Resposta d'Alfons XII

" Lo que nosotros deseamos, Señor, es que en España se implante un sistema regional adecuado a las condiciones actuales de ella y parecido a alguno de los que se siguen en los gloriosísimos Imperios de Austria-Hungría y Alemania, y en el Reino Unido de la Gran Bretaña, sistema ya seguido en España en los días de nuestra grandeza.

"Lo deseamos no sólo para Cataluña, sino para todas las provincias de España ; y si en nombre de Cataluña hablamos, es porque somos catalanes y porque en estos momentos sentimos como nunca los males que el centralismo nos causa.

"Señor . se nos arrebató nuestro sistema administrativo, que hoy encuentran bueno e imitan naciones cultas de Europa, para ser substituido, primero por el sistema castellano, y hoy por una copia imperfecta y viciosa del sistema francés.

"No podemos usar nuestra lengua más que en nuestros hogares y en conversaciones familiares : desterrada de las escuelas, lo ha sido mas tarde de la contratación pública y también de los tribunales, en los cuales muchas veces, y por muy ilustrados que sean, ni los jueces entienden a los testigos y procesados, ni éstos entienden a los jueces.

" Y como si todo esto no fuera bastante, hace tiempo que viene amenazándose, y hoy se intenta con empeño destruir, o cuando menos adulterar nuestro derecho civil, base indeleble de la robusta y moral organización de la familia catalana y de nuestra propiedad, que va aumentando y creciendo a medida que unas generaciones suceden a otras generaciones.

A fuerza de trabajo y privaciones sin cuento, nuestros industriales han creado una industria española que en cuarenta años ha progresado y alcanzado altísimo nivel. Esta industria viene siendo atacada de raíz de algunos años a esta parte, y últimamente lo ha sido y lo es por medio del tratado con Francia y del proyecto de modus vivendi con Inglaterra.

Bases de Manresa, 1892

Bases per a la Constitució Regional Catalana

Idees principals

Base segona. En la part dogmàtica de la Constitució Regional Catalana es mantindrà el temperament expansiu de la nostra legislació antiga (...).

Base tercera. La llengua catalana serà l'única que, amb caràcter oficial, podrà usar-se a Catalunya i en les relacions d'aquesta regió amb el Poder central.

Base quarta. Sols els catalans, ja ho siguin de naixença, ja per virtut de naturalització, podran desempenyar a Catalunya càrrecs públics (...).

Base sisena. Catalunya serà l'única sobirana de son govern interior. Per lo tant, dictarà lliurement ses lleis orgàniques; cuidarà de sa legislació civil, penal, mercantil, administrativa i processal; de l'establiment i percepció d'impostos; de l'encunyació de moneda (...).

Base setena. El Poder legislatiu Regional radicarà en les Corts Catalanes, que deuran reunir-se tots els anys en època determinada i en lloc diferent. Les Corts es formaran per sufragi de tots els caps de casa agrupats en classes fundades en el treball manual, en la capacitat o en les carreres professionals i en la propietat, indústria i comerç, mitjançant la corresponent organització gremial en el que possible sigui.

Més informació

